

nem ugyanegy. Az ily nemű ipart képviseli hazánkban Zsolnai Vilmos pécsi gyáros, kiül a vásár, asztal-díszek, virágtartók a más műtárgyak találatnak, ugy szintén Fischer Ignác budapesti majolica gyáros, kinek tárgyai közül leginkább kitűnik egy szép virágtartó, melynek felső részét két kis genius tartja; dicserőleg kell még megemlíteni br. Hányó Ádámot, erdélyi főrangú műkedvelőt, ki a majolica faragás terén valószínű művész. A porcelán tárgyak is kiváló figyelmet érdemelnek; különösen kitűnnek csinos tárgyaival Schmied F. Pozsonyból, Fischer Vilmos Kolozsvárról. Az évegipar kiállításánál mint nógárdit legközelebből érdekelt Kossuth János özvegy által történt üveg- és kőedény tárgyak sokasága, hol 1838-ik évtől egészen mostanáig készített tárgyak vannak rendezve, mi a gyár fokozatos haladását is előidézte.

A bázisipar Jágócsi Péterffy József minisleri biztos dícsérendő buzgalma folytán hazánkban már több helyütt, a. m. Zay-Ugróczon, Somogyán, Pozsonyban, Rimassombalban, Homonnán stb. szervezett különönmű iparisoklák készítőinek is gazdagok voltak képviselve. Csak azt sajnáltam, hogy meggyének éjszaki részén minden egyes községben más-más iparnemet űző köznépünk productumai nem voltak itt képviselve, hogy látna volna az ország, miszerint mi már századok óta bírnak bázisiparral, habár még mindig primitív állapotban is; de legalább ezek fejlesztésére a magas kormány előbb fordítsa figyelmét.

Következtek a hangszeresek mindenféle nevei, melyek közül a párisi világtárlaton is nagy érdeket keltett Schanda V. I. udvari hangszergyáros pedálal ellátott cimbalomja keltett közfigyelmet, talán azért is, mert Pintér jeles cimbalmos koronkénti kitűnő játékaival a néző- s így halgatóságát óda csalogatta.

Az óra-gyártás hazánkban nem nagy virágzásnak örvend, mert a beborítatal ez iparágra néve igen nagy. Mégis a kiállítók közül megemlítendő Lechner József, Berkovics és Klemmer; a vidékiek közül Borovitz Mánó Kaposvárról, a fehérváriak közül Eisenach A. és Lanfer A. érdemeinek figyelmet kisebb nagyobb örök kiállításával.

Az első épület I. emeletén érdekes látvány a mérnöki rajzok s építési tervek kiállítása. Figyelmet Ybl Miklós hazai királyi építésznek számos építési rajza; milyenek: ferencvárosi templom, a lipótvárosi bazilika, a pesti operaház, a budai várkert vízvezeték tervrajza és a főváros kitűnő magán és nyilvános épületeinek rajzai, s több fővárosi jelesebb építészek rajzai. Mint nógárdi, a számos vidéki építészek közt őrmével szemléltet meggyének egyik legtehetségesebb fiatal, de tapasztalatokban gazdag szakképpelt építésznek Maritsch Ferenc loconzi lakosnak az ottani állami fogytasim tervrajzát s Loconz városra kiválóbb középületeinek szintén általa készített rajzait.

Következett az I. emeleti folyosón jobbra a selmeczi bányászakademia bányatermek, az érd-díszegi völcsekképerde növénytanai és a szőlőműveléshez szükséges eszközök, valamint a magyarvári gazdasági akademia sokonmú tárgyakból ezen szakiskola egész szervezetével létező díszes kiállítása.

Nem hagyhatom említés nélkül a párisi magyar egylet gyűjteményét sem, mely igen érdekes képet nyújt a párisi izléseiről. Említésre méltók: Horváth József és Róntó András szobor, Nyilas Barnabás szücs, Babos János bódírsz munkái s Barfay József könyvkötészti munkái lát még a bútorkészítmények, ezek nyújtanak csak élvezetet a szakértőknek, ilyen egy fényes háziorobabutorzat XVI. Lajos korának modorában, Házay Istvánól egy chinai asztal, Vösdényei Dező két rajza a szobabereendezésről, a kárpitos stb. díszes munkák nálunk még vajdame ritkaságok. Itt díszlenek Zich Mihály és Munkácsy M. festvényei, fénykép másolatai. Itt látható még a párisi magyar egylet emlékkönyve, alapszabálygyűjteménye stb., mind ezek oly vonzó borenkezésével, hogy a szemlélő egy egy tárgynál napokat képes időzni. Egger S. és társának kiállításában látható a többi közt három magyar díszkészer; az egyik rubinokkal, gyémántokkal és smaragdokkal díszes kirakott kard, mely a párisi világtárlaton is tetszést nyert, ára 4800 forint; a második egyszerű szász dísz, a harmadik szép erdélyi románz utánzat. A nagyszámú régiségek között az ómagyar kőedény korosk bronce-óra stb. A vallás és közokt. m. kir. ministerium collectiv kiállításában, melyet Szalay Imre minisleri titkár, mint minisleri biztos rendezett, található ezen ministerium által Budapestu emelt tanügyi épületek: az egyetemi könyvtár, a budai kir. kath. egyetemi fogytasim, a sebészeti köröda, a rabbi képerde, pesti kir. kath. fogytasim stb. Továbbá számtalan műépítkezést előtűntető munkálatok, a vallás tanulmányi és egyetemi alapok uradalmának gazdasági kiállításai a nemzeti muzeum régiségi tárlának kiállítása, a budapesti üvegfeldolgozó távlati képe és alaprajza, legfőbbül itt Szentpéteri József nagyobb — ezüstbevert — domborműve, mely Nagy Sándor csatáját ábrázolja Pórus király ellen, a keretben Szentpéterynek arcképével. Említésre méltók még sok változatban levő ékszeres, fémpár, varrógépek, esztérgályos munkák, könyvkötés, szövés, fonás, bórak és kötelezmunkák; a rabok munkái között láttuk a b. gyarmati ügyesség által küldött bútorokat, a. m. asztalt, mosdószekekrényt, stb., melyek Molnár József bérli felügyelete alatt készítették. A cozmadia munkák, a női kezimunkák nagy sokasága stb. Három nap alig volt elég arra, hogy a sok érdekes tárgyaknak csak kiállításai helyiségeibe is bejussunk az ember, eléggé nem lehetett ajánlani, hogy e kiállítást, ki csak tohette, meglátogassa, mert egy fővárosi lap szerint: „kötélességünksítés első sorban magunk iránt, mert ha valamikor, ugy most áll kötelemségben a nemzetnek tanusítani részvétét tetteg is az ipar iránt, melynek fejlesztése és emelésa gazdasági és társadalmi viszonyaink javulásának talán egyetlen eszköze képezi.”

Bácsut véve a kiállítástól, többen Balaton-Füredre tettünk kirándulást, hol a nagyszerű vidéket, impozans fűrdőhelyet s több nevezetesebb helyeket meglátogattam, egy napi ott mulatás után a főváros felé verők utunkat, bönnet egymástól szívélyesen búcsúzza tért ki ki övéi tárhelyéhez.

Karlík János.

Zsély-fürdő s a zsély-óvári út.

(Nyílt levele a szerkesztőhöz.)

B. Gyarmat, június 26.

Nem szükséges a kalendariumra mutatnunk, hogy elmulit már szent Iván éje is, midőn a garda alvására annyit időt nem szánt a természet, mennyit egy igazi álom meséjének lebonyolítására szükséges, s hogy ugyancsak éreztük a 16 órai naposított tikkasztó batását, mely végre már a szegedi tengert is, az oda rendelt gőzszivattyúk tulajdonosainak nagy bosszúságára, kiszorítja; csupán egy nem szárad ki soba: a zsély-óvári út!

E sorok írója június 24-én szánta rá magát, hogy kirándul a gazdag forrásokról és nyomorúságos bereendezésről egyaránt híres zsélyi fűrdőbe; de bizony kicsibe mulit, hogy ugy nem járt, mint f. évi május havában Klamár úr, a besztérczebányai fogytasim igazgatója, ki az időnyro lakást akart a fűrdőben családja részére biztosítani, de kocsija a közeg és fűrdő között, tehát az óvári vicinális uton, leucetlon sárba rekedvén s teljesen szétromosodván, gyalog volt kénytelen kiindulási pontjához B. Gyarmatra visszatérni, mely paradicsomi állapottól aztán oly határozott kedvet kapott az ottbonmaradásra, hogy még Mihajlovits Szilárd uram is csak leestől meregő szemmel s kiborotvált ajakán bánatos mosolygól gondol a pórtul járt igazgatóra és az elmaradt vendégre!

Szegény Mihajlovits! Ő talán széles e hazában az az egyetlen fűrdőbérli, ki legkevésbé haszonbért fizet; de ki egyszerűsmin legkevesebb jövedelmet húz 7 forrás, 7 kád és 7 lakozóból.

Beállt a fűrdőidény legvirágzóbb szaka, s neki idáig még csak két állandó vendége van, Lehoczky bácsin kívül.

És Zsély Nógrádmegye egyetlen ásványos fűrdője, melylyel első sorban gondolni, véleményem szerint, mégis csak a megyének állana érdekében, mert eltekintve az egészség és a polgárosodás czéljaitól, gondoskodásával a megye egy jókora területi vidék anyagi gyarapodását idézné elő.

Tagadhatlan ugyanis, hogy valamely, bár kezdetleges felszerelésű fűrdő látogatásához első feltétel az, hogy legalább a hozzájárulási tétessék lehetővé; a keresett helyet aztán bizonyára tulajdonosa is sietne fokozottan jobb karba helyezni. Hogy ezen fölterés a seniorális grófi tulajdon mellett sem alaptalan, arra nézve idézhetnénk több ismert fűrdőt, melyeknek tulajdonosai egyes szerzetesrendek, tehát börték, és mégis ma már berendezésként országos, hogy ne mondjuk európai színvonalon áll.

Azt sem lehet alaposan elismerni, hogy Zsély ásványvíze újabb időben nem lett szabályszűrdőleg vegyelemozve; mert még ha megegyedük is, hogy nem tartozik a jód-tartalalmú források közé, ötven évi hasznos tapasztalat, a környék népének föltétlen bizalma, s hogy néhány nagy nevet említhetünk a multból: dr. Balassa és dr. Böhm egyetemi tanárok s dr. Bérczy János volt megyei főorvos elismerése e fűrdő hatásáról, elég ajánlat és biztosíték a közönség részére. Hány külföldi fűrdő van, mely forrásai gazdagsága és hatá-

TÁRCZA.

A nógrádi 1817-ki tisztválasztás.

(Politikai s hírlapirodalmi korreje a multból.)

Pongrácz Lajosról.

Egy idő óta mintegy divattá vált journalistikánkban vázlatokat, tanulmányokat adni a magyar társadalmi vagy tudományos élet azon egyes „kiválóbb mozzanatairól”, melyek szereplői még itt-ott tanúsítottak azon szomorúan érdekes „félíg mult” időkről, midőn a magyar nemzet szellemi alétségéből ébredezni, eszmélni kezdett, jóllehet annak egyes bűb fiai — az ország és megyegyűléseket kivéve — csak ritka alkalommal adhatták vagy adták jelét a nemzeti érzületnek azon korban, melyet szellemiand írónk Pulszky Ferenc: „A magyar társadalmi élet a század elején” cím alatti jeles tanulmányában a Budapesti Szemle-ben előkbe tárt.

Ezen korban obajtok én is, habár igénytelen ecsettel, de szinte érdekes képes felmutatni o lap hasábjain, a mennyire e kép egy alkotmányos mozgalmink, mint hírlapirodalmunk történelméhez némi hitelen adatot nyújt.

*) Ezen cikk pár év előtt írva a „Pesti Napló” által lett később végezt elfogadva. De mintha hosszabb ideig világot nem látott, résemről azt visszavettem. Egyébiránt magam is belismerem, hogy ezen specializált tartalmú helyi rajznak inkább az Etele vidék helyi lapjának van helye. P. L.

A jelenkor áinak, különösen lapvelezőinknek, fogalmuk alig lehet azon korról, melyben a magyar hírlapirodalom hazánkban e század három első tizedében tengett. Bécsben a hivatalos „Edler von Pilát” szerkesztése alatt álló „Oesterreichischen Beobachter” uralta a közvéleményt, melynek a szinte ott megjelent „Magyar Kurir” csak szerény, ehez kötelemszerű vizsgálgia volt. Budapesten a szinte hivatalos „Vereinigte Pesth Ofner Zeitung” mellett a „Hazai és Külföldi Tudósítások” voltak ugyezsólán összes lapjai az országunk, de a fennállott szigorú cenzúra miatt ezekben sem igen lehetett hazai dolgokról egyebet olvasni, közölni, mint egyes hivatalnokok kinevezetéseit vagy halálát, a rendkívüli eseménytől olykor azon újdonságot, hogy e vagy ama püspök stb. ő felsége a császár és király legmagasabb név vagy szótletésnapja alkalmából, a városban állomásozó katonaságnak fejenként fél font bust és egy-egy meszely bort adatni kegyeskedett.

Ehez a nevezett magyar lapok hetenként kétszer jelenvén meg, fél, sőt egész hétre került, míg azok az egy kehes. ló által vontatott rozant postatálgán a távolabbi vidékre megérkezhettek.

Nem csoda tehát, ha mindenki, kinek módjában telt, a későbbi időben annyira ócsárolta augsburgi „Allgemeine Zeitung”-ot tartotta, olvasva és bálványozta, mely lap habár szinte kettős bajor és osztrák cenzúra alatt állott, de hozott napoként kiadva külföldről szabadelvűbb cikkeket, különösen hozta elég híven az angol parlamenti és francia kamarai vitaközléseket, melyek valóságos szellemi táplál és lelkesítő példaként szolgáltak a magyar, kivált vidéki politikusok-

nak. A lap olvasásában a németül tudó szegényebbek is részesítettek s annak egy faluból a másikba bódására többnyire cigányok használtattak. Mindezt legálább mi résztunkról soba sem tudjuk osztani azok nézetét, kik későbbi időben annyit gyűlöltággal viseltettek az „Allgemeine Zeitung” iránt, mely lap mindenesetre több jó mint rossznak volt szülője, terjesztője hazánkban. Hisz nélkülük ugy az 1830-ki júliusi francia, mint a 31-ki lengyel forradalom nagyszerű eseményeiről alig tudunk volna valamit!

Megértett az is, hogy némely érben az „Allg. Zeitung” hozott olykor egy-egy magyar politikai ügyről szóló cikkeket vagy birt. Ez aztán a vidéken valódi esemény volt, melyről fogalma csak annak lehet, ki az 1832-ben megindult Helmezy „Jelenkor”-a és 1841-ki Kossuth „Pesti Hírlapja” előtt is élt és újságlap után vágott.

Egy ily, most mindennapi, de azon időben ritka politikai és journalistikai eseményről kíváncsi o cikkben értesíteni a tisztelt olvasót.

De mindennek előtt nem kell felednünk az időt, az évet, melyben az történt.

Azon időben volt ez, midőn az új kor Prometheusza Szent Ilona szikláiból tánczóra még lélekzett, s így örködnie kellett az akkori fejedelmek és kormányoknak, nehogy az ocean szélviharjánál erősebb lehellet áthasson Európába, s itt újra trónjaikat megtingassa! . . . Azon érben volt, — hogy ne magunk, hanem jeles történetíróink szavaival éljünk — midőn a kormány megrettenvén ama szabadabb szellemről, mely Francia és Németországban ismét nyilatkozni kezd vala, tanácsosnak tartá a győplőket fészecselbre

bár, de mindent elmondottunk, a miből az elért szép eredményre következtethetünk s a melyen a szülők is teljes mértékben megelégedtek.

Az intézet tisztelendő igazgatója, valamint a tisztelt tanítónők pedig találják fel jutalmukat azon megnyugtató ösztönben, hogy jól felelt meg teladuknak; találják fel jutalmukat a szülők nagyra becsülésében és kíváncsiságának szeretetében.

Fővárosi levél.

Tekintetes Szerkesztő úr!

+ 250 Reanumer melegség és egy öt felvonásos ujdonság, brrr! csak úgy végig fut az emberen a hideg. Hátha még hozzá gondoljuk a tartalmát, melynél fogva az öngyilkossági máma egy vigjátékban dolgoztatik fel, akkor újra egy zuhanással ömlik nyakunkba és az ujdonság — a nagy melegséget tekintve — teljesen elérte célját; mert különben is egészen hidegen hagy. Egyébiránt lássuk:

„Az éhbetetlenek” mint Csépreghy hőseit nevezi, az öngyilkosok nagyobb része olyan, ki nem bír megélni, legalább úgy nem, a hogy ő akarja. De már az nem bolyos Csépreghytől, hogy ott, a hol a lélek megbaszolásáról van szó, megakadja az embert nevetését. Az öngyilkosság ellen csak két gyógyszer van: vagy erős vallásos érzelm, vagy az öntudat magasabb fokra való ébresztése, mi az emberi méltóság teljes öntudatában lel gyönyörűt. Mi a vallásos érzelmről illeti, hát, szó ami szó, bizony nagyon elajló felben van az és alig bízható, hogy a realizmus irányú korhajlándó lesse-e még valaha magát újra illúziókba ringattatni. De a vallásukat vesztett emberek jórésze még nincs emberi méltóságának kellő öntudatában; innen származik aztán az a sok életfecsérlés. Ez öntudatot tessék tehát felélesztetni; tanítsuk meg az embereket arra, hogy ök egyezsemind kezdől lények és akkor nem fognak oly könnyen a társadalmi veszélyekbe áldoztatva lenni. Ha azonban az ember azt látja a színpadra hozva, hogy Kari az atyjára bízott egyházi pénzeket elkártatva a lánczidőre akar leugrani; azonban egy ott ácsorgó kis lány bogár szemecinek csillag sugárai megintatják őt erős szándékában és a helyett a leánnyal együtt Amerikába szökik (az utiköltségeket pora a szerző előlegezi) és ha Jancsi belezeret Mariskába, de nem szólnak semmit gyámjuknak hajlamokról, hanem akadályt képzelve, elmennek Budapestre, ott szobát vesznek arva az elhatározással, hogy most együtt meghalnak, a pénzér kopogása azonban annyira rájuk jött, hogy azonnal kijózanodnak; akkor az „a” gondolat keletkezik az ember agyában, hogy vajjon nem lenne e jobb az előadást itt hagyva inkább a Margitszigetre menni egy kis friss levegőre, mintsem itt öt felvonásos öngyilkossá lenni.

És bizony merem állítani, hogy ezen gondolat tok ember életet menthet meg. Mert tessék csak az öngyilkos kandidatest a kellő pénzmenyiséggel elátva a Margitszigetre szándékozni, majd meglátjuk, hogy teljesen kiábrándul és magasba törő lelke a földi sakkal is meg fog elégedni.

Hanem az is igaz, hogy míg az ember oda ér, különféle gondolatok kísértik a szegény balandót. Mert ha már bele tördültünk a sok oldalodós, tyukszem gyilkolás s több efféle érintkezések szükséges voltában, miben jögváltás közben részesítették az ember, akkor aztán a hajón valószínűsége presbe jutni, és mintha csúf akarnak tenni a physics ama törvényét, mely szerint minden testnek kell, hogy meg legyen a maga helye, teljes erőből igyekeznek itt egymást saját helyéből kiszorítani. Azonban a kinek Fortuna aszonyaság mosolygón szokott az ilyen helyen is a nyomás kellemes oldalának van kitéve és ha az ember gyarlóságon túl emelkedett magaslatairól tudná önmagát szemlélni, akkor mintegy rózsacsokorba ékelte, tüske tűnne fel magának szeméi előtt. De hát mai napság minem lehet-e? Ha az ember tüske voltát nem is, de a körülötte szorongó rózsákat csakhamar észreveszi és teljes tudóval lélekzetet véve, miközben gyanúközel-ségben mozognak ajkai a rózsák pirosító szírmái körül, még ábrándozni is kezd.

„Nézze csak nagysám, mily olragadó képet nyújt most a Dunasor! Az a sok, száz meg száz gázláng a Duna mindkét partján, mely a csillagok fényével versenyezni látszik, mint ugyanezeny tudókök gyémánt sorja ságarait a hatalmas folyam: ezüst tükrebe. A magas paloták méltóságosan emelkednek a partokon, a három hid mint óriási karok ölelik át, a sokszor rakoncátlan, de most kisértetiesen csendes szeretőjükné. Hát még az ós Gellért heg és a királyi várak, mely tisztelet gerjesztően néznek ránk! Igazán büszke ségtől dobog kebleim, ha ily gyönyörű állásból nézek rád, kedves hazám drága szíve! És kegyed, szép nagysám, nem úgy érez?”

„I—i—igen” nyögé a szép nagysám, ki a pillanatban a hajónak a hádfőző való utódas következtében egészen a fiatal ábrándozó karjaiba lökett. Az ember ilyenkor szinte teljes szívvel áldja a hajósok ügyetlenségét, mi oly forró a hajón 300 R melegség van! Ölekezéshez juttatja. De fájlalom a következő pillanatban megromlítja az illúzió egy hegyes cipőcsark, melynek gazdája mégsem egészen holdvilág sugarakkal táplálkozott.

Sok hányattatás, vettetés után, szép asszonyok delejező érintkezésén és öreg mamák éppen nem harmonikus közhosszán korezzitl vergődve, teljesen megfrottyozva elérkezik végre az ember az ígért földőre a főváros paradicsomába, hol aztán a méltóságos fák terjedelmes koronái alatt a káprázatos fényű virágteger megkapó illatárja elfelejteti velünk, Csépreghy „Éhbetetlenségét” is.

Budapest, 1879. július 1. én.

Bécsi.

Levelezés.

Ipolyás, június 26. án.

E hét elején városunk közönsége (többséme) szellemi élvezetben részesült a mennyire úgy a városi elemi mint állami polgári leány-tanodákban megtartott évi zárvizsgákon meghallgatva gyerekeiknek különféle és számos tantárgyiból adott feleleteit. Önműl meggyőződhetett azok szellemi előmeneteléről de még különösen az összes tanítói és tanulóik karunk ernyedetlen buzgalmairól a mi mindkét nembeli ifjúság szellemi kifejezése körül tanúsítottak. Különös megemlést érdemel a néhány leány növendék által bemutatott zene tanulmányon (mint nem kötelezett tantárgyon) kívüli kézi munka kiállítás is, hol is alkalomuk volt látni a többi közt igen szépen készített finom borkertyüket és egészen kéz színes kolékból ruhákat. Részünkről, több szülő óhaját is kifejezőleg, csak azt kívánom, hogy miután az idő rövidsége s a tantárgyak bősége miatt számos növendék nem is feleltetett: jövőre tartatnának a vizsgák külön az elemi, külön a polgári tanodákban, és pedig amaznak három tantermében legalább három fél napon, emekek négy osztályában pedig négy upon inkább csak a reudes tanórákon át. Ez esetben a szülők tömegesebb látogatására is méltán lehetne számolni.

Ezen iskolai zárvizsgák idejével összecsozlag tartott városunkban Lukács Sándor az ismert fatenyésztési minisiteri biztos ügy elméleti mint gyakorlati élvezet teljes előadást a „gyümölcsfa tenyésztés okoszerű műveléséről” melyen a behívott két járás néptanítóból közel száz-an-jelenek meg a városunkban mozgalmas két napot idéztek elő.

E két rendű szellemi mozgalomunkhoz járult azonban még egy harmadik is, a fentebbieknél ritkább. Ugyanis legközelebb ő felsége a király Schörfel János borsányi evang. tanítónak hosszú burgó és sikeres működése elismerésül a koronás ezüst érdem keresztet adományozván: azt a fentebbi alkalommal a megyei hatóság részéről a megye főjegyzője a városi iskola épület udvarán az összes jelenvolt tanítók, tanárnők s mindkét nembeli városi-közönség jelenlétében átnyújtotta a kir. tanfelügyelő Plachy Bertalan kezei által a kitüntetettnek, ki a tanfelügyelő szokott jelességű szép beszédjére (német közszébeli tanító létere magyarul meghatottan mondott közszébet, kit még karításai közül a nyéki, vescei és szakálói tanítók is lelkes beszédekkel üdvözöltek, valamint a méltán népszerű kir. tanfelügyelő: mint a kinek úgy ezen tanítói-érdem legelsőbb helyeni elismerése, mint a fatenyésztési oktatás itteni létesítése kizárólagos (de éppen nem minden) érdeme!

Egy hét óta színi előadásaink is vannak, tartva Hrabay igazgatása alatt álló színtársulat által. Eddigelő a bemutatott darabok közül a társadalmiakkban nagyobb tetszést arattak mint a hősiökben; miért is részünkről főleg amazok előadását ajánljuk szíves figyelemükbe, torábbá meg, egy-két ügyes színészű szervezését is. Az előadásokról részletesen más alkalommal fogunk megemlékezni.

r. l.

Szécsény, 1879. június hó 25. én.

Engedje meg t. szerkesztő úr, hogy megelőző számú becses lapjában a szécsényi júniusra vonatkozólag megjelent közleményre a következő válaszunkat nyilvánítsunk:

Nem szándékozunk kifogásolni, sőt szívesen öljömerjük, hogy a b. gyarmati hülyék kedves-jelenségei voltak a szécsényi táncmulatságnak, de kétségbe vonjuk, mintha a jelen volt hülyék zománczát főleg azok képzették volna, mert ha szabad ízlésünket nyilvánítni, mi a szécsényi hülyeknek is ott engedünk tért a hol a társaság zománczát keresik. (Do gustibus non est disputandum. Szerk.)

Az előbbi években élvezett pazar orszonak elmaradását, ha indokolniuk kell, nola szeritünk az nem oly kelléke a táncmulatságnak, mely ha elmarad sajátos felülteségük lenneteküthető, megemlítjük, hogy mi a helyett társasébetet rendeztünk; tehát azon élvezetről melyet a szabadban való társasébetkezés nyújt, nem feledkezünk meg, de a nők iránti kíméletből, hogy azok gondolatlani mulathassanak, orszonáról a kinn felállított konyhán volt gondoskodva, hol tudomásunk szerint pénzért még kilenca órákor is lehetett hideg sültet kapni.

Hogy folytatás nem volt, az tagadhatlan, de indokolt, mert az előbbi évben rögtönzött folytatásra senki sem jelent meg; különben nem tapasztaltuk, hogy a b. gyarmati urak oly nagy hajlandóságot éreztek volna a tánchoz, mely a folytatás szükségos voltát igazolná.

Ezek után még csak azt említhetjük meg, hogy Szécsényben a vidékiek mindenkor bazafias szívéllyeséggel fogadtattak, s merjük állítani, hogy ily mulatságok alkalmával soha nem voltak terhelve egy krajczár kiadásával sem; sajátos tebat, valóban sajátos, hogy mert az idén a megszokott pazar vacsora elmaradt, csodálkozással nyilváníthatjuk e miatti elégedetlenségüket, mintha a júniális célja nem tánc, hanem lakmározás volna.

Ezen sorok szíves közlését tiszteltetel kéri
(A volt rendezőség.)

Tekintetes Szerkesztő úr!

Levelem hazánk nevezetes költőjének ezen szavaival kell megnyitnom, „Kégyeri már a magyarai teremő, azt sem tudja milyen lesz a jövőd.”

Magas szellemű költőnek ezen költeménye reá illik öszgyökeros magyar Dió-Jenő községére; reá illik pedig akkor, midőn a természet e községet sem kímélte meg saját csapásaitól. Hogy röviden vázoljam a csapásokat, melyek a községet érték, következők: Hazánkban általánosan érezett esőzések nem engedték meg azt, hogy határunkban a gazda közönség öszgabona vetésének csak felét is elvetethesse volna. Bekövetkezett a szép tél után a roményteljes távaszholnapokon át folytonos esőzéssel; öszveteleink kiáztak nem gyarapodhattak, tavaszi gabonánkat majns elején a végén kellett elvetni sárba s esőbe; tavaszi östetm-nyeinket csak majns végén s június közepén rakhatuk le. Ez nem volt elég, mert június közepén emberemlékezetet felül muló s jéggel vegyes zápor eső érte községünk határát, iszappal borította virágzó és sokat ígérő réteinket, utainkat járhatatlanná tette, hideinket elodort, amint magydnak eszékvarosban a hír szárnyait, községünk majdnem Szegeő sorsára jutott.

Az itt elősorolt katasztróphák sem voltak elegendők, mert, togap folyó hó 25-én esti 7—8 óra között 30° forró melegség után merész hirtelenséggel s ki-mondhatlan soka széllet oly jég eső érte határunkat mely az abban fektetett minden reményeinket nemmivó tette. Hullott tojás nagyságú jég oly sűrűn, hogy azt lapátolni lehetett volna. Gabonánk, szőlőink mind elpusztultak. Isten! hová legytünk miből élünk! Így kell szenvedő károsult lakos társaimmal felkiáltanom, hiába lesz fizetési halasztás az adóra nézre, hiába föld adó leengedés, e község mely takarékoságáról meggyünkben ismeretes, hol a bírói végrehajtásokat még alig ismerik, hová adóvégrehajtó évek óta sem feghatta be magát, évek hosszú során sem bírja kibeverni ez évben elemi csapások által felmerült kárait annál is inkább, mert gyümölcs-termő fáink minden iparkodásunk mellett a számtalan fajd hernyóktól meglepve s elpusztítva, teli tájképet mutatnak.

Engedjen meg t. szerkesztő úr, hogy szomorú tudósításom, melyet becses lapjába felvétetni kérek, ily hosszúra terjedt, s melyet ismét egy nagy költőnek eszéveival zárom be „Isten adj hazánk felett tiszta kéklő, szép eget.”

Szíveségsébe ajánlott tiszteltetel vagyok t. szerkesztő úrnak.

Dió-Jenő, 1879. június 27 én

alázatos szolgája

Scabó Károly,
közigyész.

Kínlatatám. A b. gyarmati működőlvő társulat által f. évi júniusból 12 én a helybeli önk. töltő-egylet segélyezésére rendezett „Özigány” népszimű előadásának jöveleméről. Az öszkes bevétel 172 frt 60 kr. beszámításával a Baloghy Gyula ur 35 kr. és Hanzely Márton ur 60 kr. felülfizetésének. Kiadás: 1) Szerepleirásért 6 frt 60 kr. 2) Vidékre küldött színlapra b. lyog 90 kr. 3) 7 darab paróká 26 frt.

*) Minthán a referatában rosszakarat nem volt, a referent meg nem hibáztatjuk érte.

Szerk.

sára néve messze mögötte áll Zedlynek, s mégis fölkarolta (első sorban a környék érdeklődője) folytán találkozták a lelt az údúli vágyó márvolt osztály ezreinek, s forrása a fűdőllyel és vidék felvirágzásának, lakói vagyonosodásának.

De ott nem is várnak ám az emberek mindent a kormánytól. Avagy a kormány segítsége nélkül még oly darabka forgalmi utat sem lehetne pár hét alatt a lehető legjobb bérbe helyezni, mint a széli út? Hiszen ott van egészen kés alatt a Kürtő patak, tele az utóttalbesz basználható legjobb, nagyszemű homokkal! s mily áldásos volna, ha e patak medre, mely most az eliszapodás folytán magasabban fekszik, mint sok helyt a kérdéses út, kiástanék, homokja az utra bordanék.

Ebecak, Kis- és Nagy-Kürtő, Siklabonya, Óvár, Zedly és Záhara községek lakóinak csak igen csekély egyeztetett kérel- és fuvaros munkával kellene hozzájárulniok, hogy a legpompásabb emelt út pár hét alatt elkészüljön a völgyben, s mindezen községeknek, tekintve eliszapodott rétjeiket, marháikat, természetmennyüket stb. Wmderék hasznát hozna az ily jóakaró munka.

A megye is — természetesen szolgabírói jelentés folytán — késég kívül a legörömetesebben fordítaná az említett szomszédos községek egy évi közmunkáját az érintett célra; sőt nem volna szükség annyi áldozatra sem!

De nem kevésbé nagy érdeke fekszik B.-Gyarmat iparos és kereskedelmi osztályának is abban, hogy Zedly felvirágozzék, látogatott hely legyen. Lendületet adhatna a fűdől felkarolásának első sorban a b. gyarmati ifjúság, mely újabb időben tagadhatlanul minden szépség és jónak lelkes felkarolója. — Fiakkoraink pedig okosabbat sem cselekedhetnének, mintha egyelőre legalább minden ünnep- és vásárnapon rendes omnibuszjáratokat indítanának meg Zedly és B.-Gyarmat közt.

De persze, ha minden kezdeményezést és mindig csak a kormány- és az uradalomtól várunk, akkor nem lesz sem belőlünk, sem Zedlyből soha semmi! A megye, a politikai járás közegeinek gondoskodását és támogatását azonban jogosan igényelhetjük, mert azért íszetjük a közmunkaadót, sőt az országos adóbból azért íszetjük tisztviselőinket is, hogy ők viszont első és főgondjuknak ismerjék megadni mindazt, mi a vidék jobb karba helyezése és felvirágzásához szükséges. Annak pedig állfaja nincs megvére akkor, ha pünkösdi ünnepig sem lehet elmerülés veszélye nélkül Zedlybe kijutni.

Ne vegyük sokon az ószinte, igaz szót; de fogjunk hozzá végre a cselekvéshez, amint illik. — Segíts magadon s akkor az Isten is megsegít! mondja a francia nemzet, mely hogy gazdag lett és felvirágzott, csak önmagának köszönheti.

Reményi Károly.

A népiskolai mulasztások megakadályozására.

Mint hogy a szerzett tapasztalatok szerint a gyermekek az iskolába járástól leginkább az által vonatnak el, hogy az aprómarhák őrzése reájok bízatik, a

szolgabírák által a legszigorúbb intézkedés teendő, hogy iskolaköteles gyermekeknek marhaőrésre való basználása, a népiskolai törvényben előírt büntetéseken felül még kiszabandó rendőri bírságok terhe alatt szigorúan eltiltassek, és a községekben lehetőleg azon intézkedés teendő, hogy az apró marhák őrzése is, ne az egyes tulajdonosok által külön külön, hanem mint egyéb marhák, közös költségén felfogadandó pásztorok által eszközöltessek.

Több ízben az által is elvonatnak a gyermekek az iskolától, hogy az ipartörvény 40. §-a ellenére 12-ik évük elérése előtt ipartanoncoképp felvételnek. Az illető járási szolgabíró urak tehát, mint kik az előfokot iparhatóságok gyakorolják, ha ily cset tudomásukra jut, a felfelvét iparost érekenyen megbüntessék és egyuttal intézkedjenek, hogy a gyermek töle elvételén, az iskolába járást folytasson.

Az ismétlő iskolák banyag látogatottságának egyik oka abban is rejlik, hogy azok látogatására még kötelezett mindkét nembeli ifjúság, a felnőttétek részére a korcárakban tartatni szokott vasárnapi táncmulatságokat látogatja. Ezen már erkölcsiégségi szempontból sem tűrhető visszásság megeztetésére, a községi előjárók komolyan utasítandók.

Ha a tanfelügyelők körutai alkalmával az iskolák mikénti látogatottságáról, egy arról, hogy a községi előjárók iskolába nem járó gyermekek szülői vagy gyámjai ellen miképp járnak el, maguknak meggyőződést szereznek és a köteleességetek ez irányban nem teljesítő előjárók ellen a törvény szigorát lehetőleg alkalmazzzák, ha teljes eredmény mindjárt el sem is érik, de a kívánt irányban minden esetre örömdetes lendület lesz észlelhető! De mikor nálunk a tanfelügyelőknek csak a görbe, nem pedig a körbeutazáshoz van kedvük.

A polgári iskolában B.-Gyarmaton a folyó tanári zárvizsgák lapunk múlt számában közlött sorrend szerint e bő 21 én a hittannal vették kezdetüket, melyek az illető feleletek lelkészai avagy ezek megbízottjai jelenlétében szép sikerrel megtartattak. 23.ától 26. áig bezárólag minden nap más-más osztály egy-egy iskolaszéki biztos elnöklötte alatt a várakozásnak teljesen megfelelőleg vizsgázott. A tantestület által a már előbből megtartott javító vizsgákon kívül, minden egyes tárgyból csak néhány tanuló felelt és pedig oly formán, hogy az összes tantárgyakból minden tanulóra többször is került a sor. Hogy melyik rendes tantárgyból adtak a tanulók legjobb feleletet, azt igen bajos lenne meghatározni, mert a tanulók legnagyobb része a felkapott kérdések mindegyikére kellő alaposagga felelték, mi a tanárok ódaadó buzgalmaól tesz fényes tanbizonyítást. A kiállított rajzok, szépirási példányok és egyes dolgozatok élvezetes látványt nyújtottak a szemlélőnek. A rendes tantárgyak vizsgáinak végeztével június 26. án d. u. 5 órákor a zene (hagedő), műének és tornaszatból szintén dícséretes eredménnyel vizsgáztak. Június 29-én vasárnap volt a zárnapoké ének és szavallattal, melyen az értesítvények és jaltalmak kiosztattak.

Hogy mennyire van szüksége B. Gyarmatnak és vidékének ez amagy is algyuzimut polg. iskolára, s már eddig is mennyire buzoyította életvirágását? erről a közönség 4 évi fevallása után már is eléggé meggyőződhetett, különben programja beláldése után ezen felfelvéstüket bővebben is beigazolhatjuk.

A referens.

A b. gyarmati állami elemi iskola zárvizsgái június 23-án vették kezdetüket s 27-én fejeztettek be ünnepelesen. 15! tanuló nyert azellemi táplálékot e jól szervezett iskolában, s a csekély kivételnél tapasztalt képzettségünyét eltekintve, mondhatjuk, hogy a tanulók általában igen sikeres vizsgát mutattak be. A tanári kar tehát ez évben jól oldta meg feladatát. A szülők a a meghívott tanügybarátok mindnyájan meglegedve távoztak a vizsgárol.

A róm. kath. felekezeti elemi iskola vizsgái múlt bő 25 és 26. ánt tartattak meg. Harmos Gábor buzgó iskolaszéki elnök felügyelete mellett. A vizsgákon örömmel tapasztaltuk, hogy a növendékek mind a 4 osztályban (csak 2 tanár vezetés mellett) kitűnő eredményt mutattak fel. Általános óhaj, hogy a nemzeti felekezeti iskola ügye sürgősen rendezessék s eképi jövője városunk előnyére biztosítsassék.

Az augolyhölgyek helybeli leánynevelőjében folyó bő 28-án tartott meg az érdekel szülők és tanügybarátok színe előtt a szokásos évi vizsgát. Rövidre szabott referatádnak ezuttal nem lehet célja a tüzetes ítélethozatal, a kritikai boncolgatás; balavány képét akarjuk csupán nyújtani annak, amit láttunk és hallottunk. Mennyiben felelt meg obbóli köteleességének a lelkes tanári kar, erre nézve az évi vizsgálat eredményéből határozott ítéletet mondandunk nem, csak következtetést lehet.

A „Veni sancto Spiritus”-nak phisharmónium kísérettel történt élénklése után a hittanból, oly szabatos feleleteket hallottunk, melyek, míg egy részről a mestert dicsérik, más részről a növendékek erkölcsi és lelki haszonnal járó kézségének nyújtak lélekemelő tanbizonyítást. Nem kis lelki élvezettel lejtünk meg a magyar történelemből adott feleletek által sem. Az ezzel kapcsolatosan tárgyalt a magyar irodalom és kultúzetatan szintén szép kérdésekre nyújtott alkalmat. A magyar klasszikus írók életrajzána rövid, de szabatos is mertésédel azt az örömdetes tényt kelle tapasztalnunk, hogy többet adtak, mint a menyvit vártunk. A német és francia nyelvben örömmel észleltük, hogy nem annyira egyes mondatok értelmellen bomagoltására mint inkább arra, hogy e tárgyakban a rudimenták vagyis a nyelvtani elemek alapos ismeretere oktatásának a növendékek. Nem emelhetjük ki továbbá a menyiség-tanban felmutatott sikert, mint egyedül csak onnan eredeztetelünk, hogy a képzett és ügybuzgó Tomeski tanár úr növendékeinek ismeretait nem csupán az elméletre, hanem a legfőképp a gyakorlati oldalt teljes mérvben kitűntető módonban tárgyalattak a természet-tan természetrajz és a földrajz is.

Ezek után, ha még felemlítjük azt, hogy a növendékek a közmunkákban épp úgy, mint a zongorában dícséretre méltó előhaladást tanúsítottak, úgy in nuc.

vonni. Ekkor (1817) neveztetett ki rendőri főnökke gróf Szédlinczy. A birodalom a külföldtől, a külföldi szellem behatásaitól megörömbben elzáratott mint valaha, állevelet a külföldre csak az utazási cél pontos ki-tűzése s faggató kikérdestetés után s még így is nagy bajjal lehetett kieszakólni. Külföldi egyetemek látogatása még protestánsoknak is csak kivételképp engedtetett meg. A külföldi szellemi terméki könyvek s folyó-iratok a legszigorúbb vizsgálat alá vétettek, s a szabadabb szelleműek, habár komoly tudományával foglalkodának is, kielébtelennél kitiltattak. A sajátot egy a könyvekre mint az időszaki iratokra nézve szintoly önkényes mint szigorú censúra nyögőz le. S hogy a szabadabb elvek élő szavali terjesztésének is eleje vétessek, a titokosan kemendő s vádaskodó rendőrség még szélesebb terjedelemben szerveztetett, a vádaskodás jaltalmakkal bűstönöztetett. Országgyűlés, mely a megőrzött nemzeti jogok a megeorbitott alkotmányos igazgatás mellett erődesen felléphetett volna, 1812 óta minden sürgűsegek dacára sem hivatótt egybe. És voltak megyék, melyekben tisztjait csak tíz, tízenöt éven át sem tartatván, a tiszt kar nagyobb része a megyefőnök által „surrogált” egyénekből áll. E körülmények közt még egyedül a vármegyék valának képesek védeni a nemzeti jogokat, az alkotmányos kormányzatot a kényuralmi reakció ellenében s tetteik is azt ki több, ki kevesebb erélyvel és eredménnyel. És hogy ezalattai megyékben keresztül vibesse, a megyéket maguk a megyék által legyekeszt legyni.

A mondottakon kívül, mik által az ellenzékét megőzmiteni törekedik még egy más különben vo-

szélyes két élő fegyverhez sem kételkedett vala nyólni. Ugyonkor, pártbívei által a nemesség alsó, szegényebb s műveltelebb, tehát könnyen meggyerhető vagy tév-útra vezethető osztályát kerde a gyűlésekre beédes-gegni, becsődíteni, romélvén, hogy annak azavazását a maga számára Ugyonkei által állandóan biztosíthatja. A kormánypárt e módon több megyében urává lön a helyzetnek stb.”)

Nem csuda tehát, hogy ily időben az egész ország szemé Nógrádmegyére fordult, hol épen ez időben, a jelzett évben lett kiírva, Összeviba az 1817-ki tisztuj-ító szék, melyre a futólag érintett körülményeknél fogva is közel és messze vidékről sereglettek honfiak és nem honfiak is, látni az utóbbiak által még soha nem látott effő „spectaculumot” milyen volt a maga szemében eredeti és típusban ezen az által is híressé vált tisztválasztás, hogy a szabadelvű megyei, magyar érzelme avagy ellenzékí párt, saját részre megnyerve az egy nevezett „böcskoros nemességet” ennek segélye-vel a kormány párt ellenében fényes diadalt aratott, s alispánnakul Szentirányi Jánost és Gyűrky Pált megválasztotta.

Ezen akkori időben országos nevezetességű választásra vonatkozólag szabadon Nógrádmegyei hitelen jegyzőkönyvből a következő, egy és más szempontból érdekes adatokat a maga eredetiségében itt felmutat-nunk:

„1061. felviradván az ezen tisztválasztó székre nagy Mltó Korompai Gróf Brucovic József királyi

*) Lásd bővebben Horváth Mihály 25 év Magyarország történelme című művében. Gießen, 1864.

fő tárnok és ezen nemes megyei főispánja ő exelenciája által eleve elhatározott folyó szent íván havának 17-ik napja. Minelutána ő exelenciája tisztelt főispán úr már azelőtt való nap tartott conferentiája a tettes rendeknek kívánásait és célozásait szorgosan kivette volna, ugyan ő exelenciája tisztelt főispán úr és a nagy számmal egybesereglett tettes rendek mindenekelőtt a szent egyházba menvén, s ottan a mindenható áhítatosan segítségül híván, az onnan való megtéréssel a tettes rendek ő exelenciáját a vármegye palotájába viaszakérték, maguk pedig a vármegye udvarában e végre elkészített leveles színt elfoglaltván, miszós első all. ispán urnak ez íránt tett jelentésére ő exelenciájának, nagyméltóság főispán urnak tiszteltére és a végett, hogy magát a tettes rendek közé megalazni méltóztána, alázatos megké-résre következő deputátot nevezetett ki, ugymint: főisztelenlő rosnói kanonok Hegyesy Pál stb.

A főispán a tekintetes rendek követésétől különös kegyességgel vévén, nem sokára megjelent s többszöri éljen kiáltások által fogadtatva, a követ-kezendő ékes és fontos beszéddel méltóztatott őket köszönteni, u. m.: „Tekintetes Statusok és rendek! Hatodik extenzióre mulik csak, hogy éppen ily számos és fényes egybegyűlésben ezen nemes megyének szék-építése körhajátasunt szerint végezhem, különös örömmel és körmegyezeréssel meg kell vállalnunk, hogy azon alkalmatossággal a tisztelnk választásában oly szerencsésnek voltunk, hogyha azoknak az ő felsége kegyelme királyunk szolgálatjában és közjónak elő-mozdításában állandóul bizonyított buzgósgokat méltó tekintetbe vesszük, mi nemcsak a közmegelégedésünket erántok kinyilatkoztatni tartozunk, hanem további megmaradásokra nézve ezen új választásra helyes kívánságunk nem lehet” stb.

(Folyt. köv.)

4) Decoratív festés 12 frt. 5) Decoratívhoz szükséges faanyag 8 frt. 6) Világítás 12 frt 16 kr. 7) Színlapok 5 frt 50 kr. 8) Próbák és előadás alatti zene 12 frt. 9) Színlap kiosztás és kellékek beszerzéséért 7 frt 30 kr. 10. Színi kellékekért 3 frt 61 kr. 11) Hűsítőért 4 frt 40 kr. 12) Lámpatüvek 1 frt. 13) Fodrász 3 frt. 14) A társulat rendező urnák tiszteltidja 15 frt 63 kr. 15) Megyei és város hajduknak felügyelet és jegyzéséért 4 frt 40 kr. Összesen 122 frt 50 kr. Tiszta jövedelem 50 frt, mely a szász Könyv Tivadar urnak mint a tüsző egyetl parancsnokának kézbesítettett.

Hudecz Zsigmond,

társulat ellenőr.

Anker László,

társulat pénztárnok.

Völgyi György színtársulata által f. hó 1-jén a helybeli Állami iskolai „segély alap” javára tartott színelőadás mint a tiszta jövedelem felosztásában 16 frt 77 krt, felülfizetésekből 1 frt 90 krt, összesen 18 frt 67 krt jövedelmezett. Megjegyezvén, hogy a színi társulat igazgatósága a jötekmény czél iránti tekintetből az 5 frt színházi díjat elengedni sziveskedett. A beadott számadás szerint az összes bevétel 69 frt 70 krt. Napi költség a színi. díj levonásával 36 frt 16 kr. Tiszta 33 frt 55 kr., ennek fele 16 frt 77 krt, felülfizetése: t. Hanzsly László úr 1 frt, Bachár Gyula úr 50 kr., N. és N. urak 20 kr. 40 krt, összesen 18 frt 67 krt. A midőn első sorban is a színtársulat igen tisztelt hölgy- és férfi tagjainak szíves és hazafias közreműködésükért valamint a színi rész. társulat igazgatóságának az elengedett színházi díjért, továbbá a felülfizető urnának az iskola nevében itt bálás köszönetet mondunk, nem mulasztjuk el, tisztelt elismerésünket kinyilatkoztatni a n. é. közönség azon részének, amely netán a jötekmény czél iránti nemcsak buzgalomból és pártolással váltottak jegyeket az aznap — különben sikerült előadásból. B. Gyarmat, 1879. júl. 3-án. Az Állami iskola tanfőnökét nevében: Steiner Gábor igazgató. Ugyancsak fűt aláírott helyreigazítás tekintetéből kötelességének tartja felhozni, miszerint az Állami iskola az évi értesítvényének 12. lapján a segély alap rovataiban t. Fáy Árpád úr nem egy, hanem két forinttal sziveskedett járulni, ami a főtisztaság szerint meg is egyez.

Hírek.

Lapunk a múlt vasárnap elháríthatatlan nyomda akadályok miatt nem jelenhetett meg. Az elmaradt szám a 25-ik és a jelen számhoz kiadott mellékletekkel pótolttatik.

Hymen. B. Gyarmaton f. hó 26-án vette oltárhoz a szép Doman Rozalia kisasszonyt Holler József rácsi kereskedő.

Trefort Ágoston miniszter úr Losoncban a tanítóképző intézetben megköszönte a babot és borsót is, mint Dortsák Gy. úr a L. H.-ban írja.

Személyi hír. Pulszky Ágoston képviselő úr jelenleg szécsényi birtokán időzik.

Jegeső látogatta meg B. Gyarmatot és vidékét f. hó 25-én este 9 órakor. A jég hullás 3 percig tartott, de a galamb tojás nagyságú ritkán hulló jégdarabok alig okoztak szörnyűséget.

Varban egy kis leánya az Ipolyba falt.

Új zeneművek. Táborcsy és Parsch zenemű-komposztálásában Budapestben megjelent: Székességhármi kiállítás emléke fehérvári szép az élet... A kis leány kertjében... Píros, píros, píros... Csingilingi! Ez a kis lány jól vigyázzon szívére... Receptje baj! Csárdás zongorára szerkeszté Ellenbogen Adolf Ára 80 kr.

Ma tartatik meg ifj. Petyko Imre hangversenye.

— A fiatal művész, ki 15 éves korában kitűnőleg játszik hegedűn, méltó arra, hogy meghallgattassék. Nagy számú közönség készül a hangversenyre, mely hogy szép művelészetet fog nyújtani, azt előre is megjósolhatjuk. A hegedű-hangverseny műsorozata következők: 1) Huber Károly: Második magyar ábránd. 2) Mendelssohn: Andante, (84 ik wd). 3) Goria: Marche Triomfale. Két zongorán. Jeszenszky S. és Kovács Emil. 4) Ernst: Bolero. 5) Huber Károly: Váltakozók. 6) Liszt Ferenc: Rákóczi Induló. Két zongorán. Jeszenszky Sándor és Kovács Emil. 7) Berlioz: 7-ik hangversenye. Kezdeté 6 órakor, vége 8 előtt.

A b. gyarmati dauleget erdei táncmulatsága múlt hó 28-án tartott meg. A mulatság igen sikerült annyiban, hogy a résztvevők felette jó kedélyben éltek. Áldoztak Terpsychorének; nem hagyatjuk azonban észrevétel nélkül, hogy a közönség a daulegetet ily alkalmakkor is nagyobb érdeklődéssel karolható fel. Az egyetl javára felülfizetők: Köry T., Baintner Ottó, és Fáy Armin urak egyenként 50 krt.

Halálozás. Tersztyánszky Mihály, a b. gyarmati kir. törvényszék egyik munkás aljegyzőjét június 10-én temették el Ebeczen, habár egészsége helyreállítása végett néhány hét előtt távozott. A buzgó

bívatlank a ritka családja halála közrészvétet keltet. Béke legyen porain!

Adakozás. A b. gyarmati Állami elemi iskola segélyalap tőkétje Vágner István, Honunk őrangyalai — eziműl fizetékének tiszta jövedelmével a felülfizetésekkal, melyekhez Angler Ferdinand, Dessewffy Elek, Némethy Kálmán, Tersztyánszky Mihály, Veisz Dávid és Zukovics István urak illetve urnók járultak. — összesen 11 frt 30 krtal járult.

Langó engedélyezett leányiskolájában a zárvizsga f. é. július hó 8-án fog megtartatni; melyre a t. cz. szűlők és iskolabarátok tisztelettel meghívottak.

Hontban a junális majálisok évadja már folyamatban van. Múlt hét napjainak egyikén egy kis férfitársaság a kemencei hegyesükt legmagasabb pontjára a „magas fa” mulatót görög-túr fény mellett, még ugyan e nap éjfélen egy sokkal számosabb és szép nőkel vegyített társaság megyék legmagasabb és legszebb hegyén a Solmece mellett Szitnyán halt. — A városbeli elemi és Állami polgári tanodák kis ünnepségeinek — nagyok által is igen látogatott — majálisa pedig f. hó 26-án tartott meg vigan Hont egykori erődjé alatti szép erdőszegben.

A nógrádmegyei ág. ev. esperesség közgyűlése f. hó 2-án tartott meg Losoncban Veres Pál esperességi felügyelő úr és Wladár János főesperes ur elnökléték alatt Sok fontos és kevésbé fontos tárgy vette igénybe a hosszan tartott közgyűlést, melyek azonban megelégedésre vezetett megoldást nyertek, nem is képzelték az másékt Veres Pál ur tapintatos és bölcs vezetése alatt. A sok tárgy közül a közönséget legkiváló érdekelheti az, hogy az esperességi igazgatást, területi felosztást, s a szavazati jogot szabályozó általunk is külföldi jogi javaslattal, főleg Beniczky Gyula ur határozatára elvétel után, el nem fogadtatt. Dessewffy Otto ur indítványára a szíriai tanügyi kör két részre osztott fel. Rendszeresített egy esperességi kápláni állomást is, mely birtokos lesz az egyes egyházakban azon lelkesek helyettesítését, kik birtokosok teljesítésére bizonyos ideig akadályozva lettek, vagy pedig a megüresült egyházakban addig, míg a papválasztás megkezdett, az isteni tiszteleteket az fogja végezni. A közgyűlést a Veres Pál által adott a „Korona” vendéglőben rendezett nagyszemélyes ebéd szakította félbe, melyen igen szép közönség volt észrevehető a magyar és a orosz birben állt szilváink papok között. Persze azért néhány obligát tót toszat el nem maradt. Pulszky Ágost távirattal adott kifejezést érdeklődésének, s azon reményen táplálja, hogy a jövő évi közgyűlés Szécsényben fog megtartatni. Ezen kérdés megoldását ott fogja találni, habony Radvánszky választatik meg egyetemes felügyelőül, mert ez esetben a leglogikusabb kombináció az, hogy Veres Pál kerületi felügyelő lesz, s így az általa elhagyott esperességi felügyelői állásra egész ószintén pályázhat Pulszky Ágoston ur. (Szóvalag Pál urra névve ezen megválasztás elkövetkező tekinthető). A közgyűlésen az említett országos, illetve megyei nagyságoknál kívül Plachy Tamás képviselő ur is részt vett. A közgyűlést f. hó 1-én a gyármoldai szék ülése előzte meg Bartholomaeidesz Gyula alesperes elnökléték alatt.

A város kereszt jelvénye alatt működő és ő felsége Erzsébet királyné védelme alatt álló „Magyar országos segélyező négyelet b. gyarmati főkegyeleto múlt hó 23-án tartotta alakuló közgyűlést. Számona gyűlést össze az egyetl tagjai Köny Tivadar úrnak rendezéserőtt házában, s folytatn nagy érdeklődést tanúsítottak. A választást mint ad boc elnök Jeszenszky Danó úrnak és Pulszky Polyxen urbólgy kitűnő tapintatossággal vezették. Eredménye a következő: az egyetl alapszabályai szerint választmányi tagokul megválasztottak: Baintner Ottóné, Dessewffy Elek, Farkas Ferencné, Friderczky Lajosné, Garam Jenőné, Harnos Gáborné, Harnos Gyuláné, Klein Jánosné, Köny Tivadar, Madách Károlyné, Melicher Ferenc, Némethy Kálmán, Szerényi Gáborné, Veisz Salamoné urbólgyek, továbbá Frid czky Lajos, Reményi Károly és Stranyavszky Géza urak rendes tagokul, póttagokul pedig Hudecz Zsigmond, Kohn Farkasné, Tomesko Nándorné és Veisz Dávidné urnók választottak meg. A választmány saját kebeléből az egyetl tisztikarát olyképp alakította meg, hogy az elnöki tisztségre egyhangulag Köny Tivadar úr nagysággal emelte, kinek a kitüntetésért legelőbb ösztályrésze, mert az egyetl megalapítása B. Gyarmaton az ő nemes törekvésének és fáradságát nem ismerő buzgalomának köszönhető; hasonlóan egyhangulag választottak meg ikerelőnkül Friderczky Lajos ur és alelnökül Köny Jánosné urnó; továbbá titkárrá Reményi Károly és pénztárnokká Stranyavszky Géza urak. — Az oddig 104 rendes tagból álló egyetlethez a közönség méltán küti a legszebb reményeket, áldja meg az ég a nemes célelért törekvéseket.

Bózó Pál ur elnökléték alatt B. Gyarmaton f. hó 26-án tartott meg a megyei kiállítás a díjak kioszt

tásával. Ez alkalmattal a szepes csikókkal kiállított anyakanczák közül: az I. díjat (12 drb arany) Pazola László urányi lakos szürke kanczája, a II. díjat (10 drb arany) Kovács András kikényesi lakos pej kanczája, a III. díjat (8 drb arany) Pazola László urányi lakos pej kanczája, a IV. díjat (6 drb arany) Bástly Sándor p-daróczi lakos pej kanczája, a V. díjat (5 drb arany) Toldy János ebeczi lakos pej kanczája, a VI. díjat (5 drb arany) Múváresik János dengerligi lakos fekete kanczája nyerte el. A 3 éves kanczacsikók közül: az I. díjat (10 drb arany) Dózsa János urányi lakos pej kanczája, a II. díjat (8 drb arany) Nagy Mihály trázi lakos fekete kanczája, a III. díjat (6 drb arany) Hajos László petői lakos pej kanczája, a IV. díjat (5 drb arany) Hlles Ödön tolmási lakos sárga kanczája, a V. díjat (5 drb arany) Toldy István ebeczi lakos sárga kanczája nyerte el. Horváth tábornok által ménesikökl megvásárolttak Toldy István ebeczi lakos csikaja 150 frtért és így. Koncsok Gáborné macedzi földbirtokosnó fekete csikaja ugyancsak 150 frtért.

Színházi szemle. Völgyi György itt működő színtársulata az idény első hetét csupa újdonságokkal töltötte be, melyek sorozatát a „Píros bugyellaris” — Csepreghi újszámú műve — nyitotta meg. Mindenesetre szerencsés választás volt. A népszámú az ujkori enom irodalom jelsebb termékei közsorozatba. Alakjai elevenek, az életből merítettek. Az előadás is sikerült. Dombay a feltételek bíró, a nejt szerető érettkorú férfit mindig hű és rokonszenves vonásokkal festette. Ő jeles tehetség és mindenesetre kiváló tagja a társulatnak. Teőrökön enomian enekeltó gyönyörű dalait és uelész, változékony jellemű szerepéhez mindvégig hű maradt. Völgyi őrmestere sikerült. Eleven tőről metszett eredeti alak volt Sárdi Petákja is. Egy szóval az előadás minden részben igen alkalmas volt arra, hogy a színtársulatot rokonszenves oldalról mutassa be közönségünknek. Másnap ismételték, de nagyon kis közönség előtt. Kedden a „Bárvány” francia színmű került színi. A darab kitűnő. D'Argues hercegnő, kinek férje elő halott, vonakodik Thérigny szerelmét elfogadni, mert női kötelem előtte szentek. De Thérigny állhatatos, sőt látva az ellenszégűlést párbajt akar vívni, a biztos halál kiállításával, melyet csakis az elnyert szerelem hárít el. Thérigny Andrea szavára megkérleli ellenét. Egy évig boldogul élnek. De ez schogy nem tetszik Montanecnak, ki Thérigny pályájára névve elvezetnek látja, és helyes érveivel oda viszi Thérigny, hogy ez elfogadja a szil-pétervári követséget és a viszonzítás reményével elutazik. Noridoff orosz postaigazgató, kiszorétné leányát a főranagy francziához adni, Thérigny és Andrea levelczéet elfogja. Thérigny k-iati bízi, hogy felelve vad, aláírja a házassági szerződés. Most megérkezik Andrea, kinek férje megbalt azon reményel jó, hogy a titkos viszony házasság által fog legitimáltatni. De Thérigny — ki már férj — zavarban látva és megtudva a dol-ok itteni állását, azt hiszi, hogy Thérigny őt már elfeledte — Andrea nem tudja hogy levelezésük elfogott — és egy tőrrel végett vet életének a tört házasságunk adja Thérignynek. A betört Montanec és Noridoff előtt pedig Thérigny vadója halálát, mire ez, a körülményeket ismervé, azt mondja: „Igaz volt”. Ez meséje a darabnak. Az előadás kitűnő volt, Völgyiné és Dombay kitűnően játszottak. Völgyiné az erőnyes magát védelmező nőt, az odaadó szeretőt, a bosszúálló remekül alakította és Dombay méltón osztozott vele a tapokban, melyekre a gyér közönség még nyilt jelenésekben is többször elragadtak. A mellék szereplők is igyekeztek hozzájárulni az est sikeréhez. Csütörtökön „Felebarátod feleségét meg ne kívánd” kitűnő vigjáték Rosentől. Közönséges tárgyú darab, de élénk mulatóttó alakkal, comicus helyzetekkel telve és igen jól előadva. Miután az előadás igen sikerült, feleslegesnek tartjuk az egyeseket megemlíteni, és csak azt óhajjuk, hogy sok ily jeles előadást lássunk és akkor bizonyára közönségünk is inkább megfogja ragadni az alkalmat, hogy változatossá kedvéért ne csak folytonos távollétével tündököljön, hanem egyszer másszor meg is töltsé Thalia facesarnokát.

Rendőri hírek. Bandúr István n. romhányi lakos f. év május hó 19-én bejelenté, miszerint f. év március havában megtartott b. gyarmati vásáron egy barna szőrű tehenet adott el, melyért egy ismeretlen tót emberből 7 drb sárga ércz értékűen játékpénzt kapott aranyak helyett, hetek múlva midőn az aranyknak vélt játékpénz értékételen voltáról meggyőződött, megcsalatlását a csendbirtosnó bejelentve az ismeretlen tót voró, s telene nyomozását kérte. A bosszú idejét tartott nyomozás eredménye végre az lón, hogy a jelzett barna szőrű tehen közép paloján Sutyava Mihály tulajdonába megátallított, minek folytán nevezett kérdőre vonatván bevallá, miszerint a hamis aranyakkal a tehenet ő vette meg, mivel őgymond 11 ily ércz darabot ő meg múlt év november

havában a b. gyarmati vásáron eladott tehénért kapta egy ismeretlen verőtől, s mintán csakhamar meggyőződött arról, hogy a pénz értéktelen, 4 drót testvére Sunyava Kata nagyfalusi lakosnának adott, az azon utasítással, hogy losonca vidékén értékesítse; a nála maradt 7 dróbt pedig a jelszett tehénét vette meg, állítván miszerint 1896 ily aranyának nincs birtokában a további kutatásból azonban kitűnt, miszerint Sunyava Mihály 2 drb játékpénzt Borosányi Jánosné ebreczi lakos nőnek 9 frtért; 7 dróbt pedig Kukucska Zsanna szentpéteri lakos nőnek 8 frt adott el. Ezen nyomok tartama alatt Havaj Márton b. gyarmati lakos a csendbíztosnál bejelenté, miszerint 6 a múlt év őszén egy ipolysági vásár alkalmával egy ismeretlen tót mebertől 20 drb dupla hamis aranyat vett, egy vöröses szakkállé zsidó rábeszélésre folytán 74 forintért, s midőn később az aranyak vélt rézpénz értéktelen voltáról meggyőződött, házatában majd meg őrlött. Sunyava Mihály letartóztatása után Havaj Mártonnal szembevitették, az azonnal felismeré Sunyava Mihály csalót kitől a 20 drb dupla aranyat vette. Középpalója és vidékén tett után tudakosodás folytán az ottani lakos-

ság állítja, miszerint Sunyava egy közelben lakó vöröses szakkállé zsidóval szoros összeköttetésben áll; a valószínűnek mondják, hogy a szimpia és dupla Whist márkákat ez hozzá forgalomba Sunyava által. Központi csendbíztosnak megható julevnek volt szomtanója, midőn a megkerített tehénét Bandur Istvánnak megmutatá és átadá; a szegény károsult elvesztetnek hitt tehénére baráti s örömben keservesen sírt. Sunyava Mihály a dupla és simpia aranyakkal átadott a kir. járásbírságnak. — Halla Elleké trázsi lakos mult hó 9 én házában egyedül lévén, kenyérsütéssel foglalkozott midőn egy oláh cigány banda által megtámadtatott; kik nevezett nő komrájába rohanván ennek ládjájában lévő 10 frjt és félidő alatt szalonáját rabolták el; s midőn a megrémült nő segélyért kiáltott: a cigány banda törkén ragadta és már már az ég kemenczébe dugta; e kínos küzdelem közben Jakab István trázsi lakos segélyül érkezvén, a szerencsétlen nőt megmenté ugyan, de a cigány banda keréket oldott; ez eset a csendbíztosnál bejelentetvén, rögtön intézkedés történt a banda elfogására, az őzbe vett 32 tagú cigánybandát sikerült fűlekkelecsényben kőzerkeríteni s B. Gyarmatra vissza kísérteni, hol azok átadattak a kir. járásbírságnak. — Kuti Ferenc helybeli csizmadia legény tárczája — keservesen összegyűjtött 16 frttal — ellopattott, gyanúja a károsultnak Holman Imre

legény társára esett; az éber csendbíztos 2—3 napig után lesetett s meggyőzte Holman kiadásait; a gyanúba vett szomszár, s midőn szomszárját egyik korcsmában lecsillapítá, egy 5 frtot von elő s urassan üzetett, az ő be felváltás gyanú volt, mert a 16 frt készlet 5 ós is volt, Holman Imre tehát elfogtatván, kirdőre vonatott, erősen állta, hogy az ő forintot vadkerten lakó attyától kapta, azonban ezen állítás csakhamar megdőn csáfolva, mert a csendbíztos egyik emberét lóra kapatta, s vadkerten kitudatá, hogy kapott e Imre 5 frt, s midőn erre tagadó válasza érkezett, a tolvaj nem bírva kibávo ajtót találni, bevallá, hogy a tárcza a szinbár közelében lévő lyukas hid alatt van, s csakugyan ott volt, nem lehetetlen tehát a lyukas hid alatt is tárczáit találni, csak keresni kell. — Holman is bekerült oda, hol sok megjavul — de több újra kezdii!

Szerkesztői üzenet.

Budapest. K. L. urnak. Hagyjék szegény ördögöt, halló elcsodálják. Egyébként ennek teljes joga fennmarad intézkedni.

Feloldó szerkesztő

Horváth Danó.

HIRDETESEK.

Van szerencsém a nagyérdemű kereskedőket értesíteni, miszerint az eddig Erzsébetváros (Marokkai ház) létezett **Cosmanosi karton gyár** budapesti raktárom üzleti helyiségeit folyó évi július hó 1-ével a **Két sas utca** (Singer féle ház.) 17 sz. alá tozom át.

Leitenberger Ferencz,
cosmanosi karton gyár.

Nógrádmegyében Kis-Kelecsényi uradalom minden hozzátartozó birtokkal 12 vagy 15 évre egészben, vagy részletben bérbe adandó, a feltételek B-Gyarmaton Nagy Mihály uradalmi felügyelőnél láthatók.

Haszonbérbe kiadó, vagy örök áron eladó

P. Bakón egy 130 holdas birtok, ebből 14 kaszás rét, vízi malom, molnár lakház kerttel, kényelmes lakház, rendezett nagy kerttel, nemes gyümölcsfákkal ellátva. Vállalkozni szándékozók bővebb értesítést a tulajdonosnőnél szerezhet.

Bakón u. posta B-Gyarmat.

Dubraviczky-Egry Otília.

Haszonbérbe adás.

Nógrádmegye Bocsko községében a földesúri korcsmáltatási jog, és a mészárszék haszonbérbe fog adatni.

A korcsma-épületben van három szoba, éléskamra, pincze, pálinka ház és az állás fele.

A mészárszéki szomszédos épületben van két-szoba, vágóhíd, istálló és az állás fele.

A feltételek a következők:

1 ször A haszonbér kezdődik e folyó 1879. október 1-én napján, s tart három évig.

2 ször A haszonbérrel ártás azstrák forint biztosítékot köteles a b. gyarmati takarékpénztárba letenni, melynek kamatait a bérlo háza, a tőke pedig az utolsó évi haszonbérbe lesz beszámítandó.

3 ször A haszonbér évnegyedenként előlegesen lesz fizetendő.

A vállalkozók ajánlataikat e f. évi július 30-ig napjáig, Szabó Károly közbirtokossági felügyelő urhoz ilcoiskére zárt levélben kéretnek megteni, a mely napon a levelek felbontatván, a legjobb vállalkozóval a szerződés meg fog köttetni.

Biztos és solid mellékkorcseset
szerezhetnek minden rangú értelemes egyé-
nek, minden kiadás nélkül. Irásbeli kérdé-
sek küldendők
Láng Lipót
hírdetéseket felvétel Irásbelihez Budapeston
Dorottya-utca 8 sz. P. M. M. botik aluf

Dr. HANDLER MÓR,

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész gyógyít gyökeresen, fényes és tartós siker biztosításán mellett mindennemű

TITKOS BETEGSÉGEKET

- 1) az **infertőzésnek** minden következményeit, ugymint: **magömléseket**, az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolysást**, különösen a **TEHETETLENSÉGET** elgyengült férfierőt;
- 2) **húgyvesztőfolyásokat** még oly idülteteket is), a **nemzűrészek** bujakóros fokályait és másodrendű bujakórt minden alakjaiban és elcsúszásaiban.
- 3) **húgyvesztőszűkítéseket**,
- 4) **friss és idült nyálfolyásokat**, nőknél az ugynevezett **fehérfolyást** és az onnan eredő **magtalanságot**,
- 5) **BÓKIÜTESEKET**,
- 6) a **húgyhólyag betegségeit** és **vizelési nehézségeket**.

Rendel naponként: délután 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig és este 7 órától 8-ig.

Lakik: BUDAPESTEN, Belváros, Kigyo-utca 1. sz. a Kigyo- és Városház-utca sarkán (Rottenbillerfele ház) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika giliszta) 6 óra alatt kihajtatik.